Prefatio in presens opus

Cum deus creator omniū ideo homines ratione p̄ditū p̄diderit. vt factorē suū agnoscat: et agnoscē-
do diligat: diligēdoq; colat. et ita felici īmortalitate beat⁹ efficiat. Cōstat p̄fecto mortalib⁹ in hac
vita nihil esse vtili⁹ nihil ve opportuni⁹. q̄z vt omnes conatū: vniuersaz operā: totūq; studiū suū cō
ferāt ad eā artē: sciaz: vel sapiaz q̄ deū creatorē et agnoscere et diligere et colere doceat. Nisi eni ḥ
egerint: inuanū laborabūt īaniterq; sperabūt. se illā quā desiderāt beatitudinē p̄secuturos. Ad
et spūssanct⁹ p os sapientissimi salomonis testat dicēs: Vani sūt oēs homines in q̄b⁹ nō subest scia dei
Propter a et talib⁹ merito itroit⁹ i beatā requiē voce pphetica p dn̄m denegat. Ipsi (inq̄t) non co/
gnouerūt vias meas. q̄b⁹ iuraui in ira mea si itroibūt i requiē meā. Ad statutū nāq; sibi terminuz
nemo puenire poterit. nisi viā q̄ eundū est tenuerit Quā q̄z aūt multe sūt hūana indagatiōe adiuē
te artes et scie. earū tñ nulla verā de deo tradidit cognitiōez. q̄ nisi⁹ vel solum vere de deo noticie
subseruiūt ac famulent. vel maxie circa res a deo creatore factas ꝓsent. aut solis q̄stibus et lucri
q̄ hūana excogitauit cupiditas inherēt. aut in lasciuis obscenisq; figmētis oblectent Quas nō mo
do nō artes: sz bonaz magis artiū aduersarias et adulteras meretrices appellādas dixerim⁹. Si
q̄ vo ex ist⁹ aliquā ō dei noticia traditiōez p̄tēdē videat. ḥ nō ea rōne fieri putādū ē: q̄ ad hois bea
tificationē vel sufficiat vel exigat. Necessariū igit̄ erat p salute mortaliū vt alia q̄dā scia aut veri
us sapia diuinit⁹ traderet hoib⁹. q̄ de⁹ vere cognosci: pure diligi et recte coli doceret. hāc nisi de⁹
de se mortalib⁹ inspirasset: nulla vera atq; p̄fecta de ipso habita fuisset noticia: nullusq; rect⁹ ip̄i⁹
colēdi ritus. Vani i aq; ꝓstituti fuissent oēs filij hoiuz. hec ē illa et vera et sola sapia q̄ in sacra scri
ptura et rationi et sensib⁹ hūanis obicit̄: vt apprehendat̄: itelligat̄ et teneat̄. Hac sapia nulla ars
nulla scia antiquior. cū sese ab ēterno ordinatā fuisse et ex ore altissimi añ oēm creaturā p̄diisse gl̄iet̄
Nulla dignior: qz et ex deo ē et de deo ē et ad deū mortales reducit diuinosq; efficit Per illā reges
regnāt. et legū ꝓditores iusta decernūt. Per illā principes impant et potētes decernūt iusticiā. Il
lius solus de⁹ autor: obiectū et finis ē. Unde et merito nomē theologie. i. de deo locutricis vel ser/
monē aut vbū faciētis: sibi vēdicauit. Nulla p̄terea hoib⁹ vtilior. qz p eā solā ad creatorē suuz et
beatificatorē absq; errore ducunt. Nulla deniq; hūane saluti magis necessaria. eo q; i ei⁹ ꝓsumati
one vita beata ꝓsistat: autore salut⁹ iesu attestāte. Hec ē (inq̄t) vita ēterna vt cognoscāt te solū deū
verū et quē misisti iesū xp̄m. Huic ois adinuētio vl prudētia cōpata. stultitia poti⁹ q̄z sapia (pau
lo teste) dicēda ē. Ita eni ad Cor⁹. scribit. Sapia hui⁹ mūdi: stultitia ē apd deū. Sola igit̄ hec ō q̄
nobis ymo: vera sapia et ē et dr. q̄ neq; a mūdi sapiētib⁹ tradit̄ vel docet̄ vt beat⁹ ille clareuallēsis
Bern̄. testat ad quēdā sic scribēs. Falleris o fili inq̄t falleris: si te putas inuenire apud mundi ma-
gistros sciaz illā quā soli discipuli xp̄i. i. ꝓtēptores mūdi: dei munere ꝓsequūt. neq; etiā i libris il-
loz inueniri pōt. A solis itaq; diuinaz rerū p̄ceptorib⁹ sapia hec tradit̄ et docet̄. hec in solis sacre
scripture libris inuenit̄. hec i his solis et nō alijs q̄rēda. Cui⁹ q̄dē diuine scripture maior ē autori — Autoritas
tas (diuo teste Aug⁹.) q̄z toti⁹ hūani ingenij capacitas. Que mēs (inq̄t) ēnitatis nuida viteq; p̄/
sentis paruitate p̄mota. ꝓtra hui⁹ diuine autorit⁹ lumē culmēq; ꝓtēdat: q̄ disputationes q̄ lr̄e q̄-
rūlibet phoz: q̄ leges q̄rūlibet ciuitatū: duob⁹ istis p̄ceptis ex q̄bus xp̄s dixit totā legem ꝓsistere
pphetasq; pēdere: vllo modo poterint cōpari. Diliges dn̄m deū tuū tē. Tāta ei⁹ ē dignitas vt — Dignitas.
nulla alia sibi digne assimilari possit. A deo nāq; autore p̄cessit: de deo: cū deo: ad deū loq̄t̄. et de
us ipse p eā nobis q̄z loq̄t̄. et ita tota circa deū vsq; at finē mirabilia facta dei
p̄dicat. Util⁹ tas illi⁹ quāta sit: doctor gētiū paul⁹ ad Timot⁹. depromit ita scribēs Omis scriptura — Utilitas
diuinit⁹ inspirata: vtilis ē ad docēdū ad arguēdū ad corripiēdū. hec nāq; pctōrib⁹ p pniaz falu/
tis fiduciā p̄stat. hec iustos pseuerare suadet i via dn̄i. hec vitia detestat̄. virtutesq; extollit. hec
sūmū bonū desiderādū p̄dicat. hec infernū fugiēdū hortatur. hec dei mādata ꝟuāda monet. hec
blādit̄ hoib⁹. cōminat̄ ipenitētib⁹. et recte viuētib⁹ aut post pctā ad deū redeūtib⁹ vitā pollicetur
eternā. Nō eni fieri pōt (vt dic aureū os) vt q̄ frequēter diuinis vacat ymnis. is miserā vitam
agat. Euolat eni q̄z primū et supnaz petit patriā et inumeros ꝓfect̄ bonoz thesauros. Quā ꝓsola — Delecta
toria vero sit hec scriptura eā legentib⁹ vas electiōis paul⁹ ad Ro. scribēs insinuat dicens. Que — bilitas
cūq; scripta sūt ad nr̄az doctrinā scripta sūt. vt p patiētiā et ꝓsolatiōez scripturaz spem habeam⁹
Que ꝟba apl̄i be. Ebr̄ic. tractās apl̄i⁹ declarat sup Jobez ita scribēs. Simodoz inq̄t sūt sarma
tioz thesaur⁹ eloq̄a diuina. itaq; etsi indeuotiōez extinguere opteat. etsi ꝓcupiscētiā carnis refre-
nare. etsi pecuniaz desideriū ꝓculcare. etsi dolorē mētis et corpis despicere. etsi bona volūtatē im
ponere. etsi patiētiā ꝓstruere. vel alias q̄slibet ꝟtutes inserere. multā q̄s hinc inueniet occasionem
Quis eni aut eoz q̄ inopia lōga luctāt̄: aut eoz q̄ egritudie difficili detinent̄. vel illoz q̄ timoribꝰ
et tēptationib⁹ deprimūt̄: legēs diuinā scripturā: nō statim multā suscipiat ꝓsolatiōez. Quāte de — Necessitas.
nisq; sit necessitatis: autor salutis xp̄s ostēdit. q̄ i ea vitā ēternā hr̄i iudeos ad eā remittens insinuat
ū dicit. Scrutamini scripturas q̄z vos putatis i ipis vitā ēternā hr̄e. Firmissima postremo hui⁹ scri — Veritas
pture vitas esse demōstrat. in q̄ nihil falsitatis nihil mēdacij repit̄. Testis ist⁹ ē beatus Aug⁹ ad

Ex bibliotheca Semin. Archidioc. Posnaniensis

Inc 401 Prosm

Prefatio in presens opus

Cum deus creator oium ideo hoiem ratione pditum ꝓdiderit. vt factorẽ suũ agnoscat: ⁊ agnoscẽdo diligat: diligẽdoq; colat. ⁊ ita felici imortalitate beat⁹ efficiat. Cõstat pfecto mortalib⁹ in hac vita nihil esse vtili⁹ nihil ve oportuni⁹. q̃ vt omnes conatũ: vniuersaz operã: totũq; studiũ suũ cõferãt ad eã artẽ: sciaz: vel sapiaz q̃ deũ creatorẽ ⁊ agnoscere ⁊ diligere ⁊ colere doceat. Nisi eni ꝟ egerint: inuanũ laborabũt ianiterq; sperabũt. se illã quã desiderãt beatitudinẽ ꝓsecuturos. Nõ ⁊ spũs sanct⁹ ꝙ os sapiẽtissimi salomonis testat dicẽs: Vani sũt oẽs hoies in qb⁹ nõ subest scia dei Propter ⁊ talib⁹ merito itroit⁹ i beatã requiẽ voce pphetica p dñm denegat. Ipsi (inq̃t) non cognouerũt vias meas. qb⁹ iurraui in ira mea si itroibũt i requiẽ meã. Ad statutũ nãq; sibi terminuz .emo puenire poterit. nisi viã q̃ eundũ est tenuerit Quã q̃z aũt multe sũt hũana indagatiõe adiuẽte artes ⁊ scie. eaz tñ nulla verã de deo tradidit cognitiõez. q̃ potiꝰ vel solum vere de deo noticie subseruiũt ac famulent. vel maxie circa res a deo creatore factas ꝓsent. aut solis q̃stibus et lucri q̃ hũana excogitauit cupiditas inherẽt. aut in lasciuis obscenisq; figmẽtis oblectent Quas nõ modo nõ artes: sz bonaz magis artiũ aduersarias ⁊ adulteras meretrices appellãdas dixerim⁹. Si q̃ ꝙ ex istis aliquã ꝺ dei noticia traditiõez ptẽdẽ videat. ꝟ nõ ea rõne fieri putãdũ ẽ: q̃ ad hois beatificationẽ vel sufficiat vel exigat. Necessariũ igit erat p salute mortaliũ vt alia q̃dã scia aut verius sapia diuinit⁹ traderet hoib⁹. q̃ de⁹ vere cognosci: pure diligi ⁊ recte coli doceret. hãc nisi de⁹ de se mortalib⁹ inspirasset: nulla vera atq; pfecta de ipso habita fuisset noticia: nullusq; rect⁹ ipi⁹ colẽdi ritus. Vani itaq; ꝓstituti fuissent oẽs filij hoiuz. hec ẽ illa ⁊ vera ⁊ sola sapia q̃ in sacra scriptura ⁊ rationi ⁊ sensib⁹ hũanis obicit: vt apprehendat: itelligat ⁊ teneat. hac sapia nulla ars nulla scia antiquior. cũ sese ab eẽno ordinatã fuisse ⁊ ex ore altissimi añ oẽm creaturã ꝓdijsse gliet Nulla dignior: qz ⁊ ex deo ẽ ⁊ de deo ẽ ⁊ ad deũ mortales reducit diuinosq; efficit Per illã regel regnãt. ⁊ legũ ꝓditores iusta decernũt. Per illã principes impant ⁊ potẽtes decernũt iusticiã. Illius solus de⁹ auctor: obiectũ ⁊ finis ẽ. Unde ⁊ merito nomẽ theologie. i. de deo locutricis vel sermonẽ aut ꝟbũ faciẽtis: sibi vẽdicauit. Nulla ꝓterea hoib⁹ vtilior. qz p eã solã ad creatorẽ suuz et beatificatorẽ absq; errore ducunt. Nulla deniq; hũane saluti magis necessaria. eo q; i ei⁹ ꝓsumatione vita beata ꝓsistat: auctore salutis ihesu attestãte. hec ẽ (inq̃t) vita eterna vt cognoscãt te solũ deũ verũ ⁊ quẽ misisti ihesũ xp̃m. huic oĩs adinuẽtio vl prudẽtia cõpata. stulticia potiꝰ q̃z sapia (paulo teste) dicẽda ẽ. Ita eni ad Cor. scribit. Sapia huiꝰ mũdi: stulticia ẽ apd deũ. Sola igit hec ꝺ q̃ nobis ꝟmo: vera sapia ⁊ ẽ et ꝺr. q̃ neq; a mũdi sapiẽtib⁹ tradit vel docet vt beat⁹ ille clareuallẽsis Bern̄. testat ad quẽdã sic scribẽs. Falleris o fili inq̃t falleris: si te putas iuenire apud mundi magistros sciaz illã quã soli discipuli xp̃i. i. ꝓptores mũdi: dei munere ꝓsequũt. neq; etiã i libris illoz iueniri põt. A solis itaq; diuinaz rerũ ꝓceptoribus⁹ sapia hec tradit ⁊ docet. hec in solis sacre scripture libris iuenit. heci his solis ⁊ nõ alijs q̃rẽda. Cuiꝰ q̃dẽ diuine scripture maior ẽ auctoritas (diuo teste Aug.) q̃z totiꝰ hũani ingenij capacitas. Que mẽs (inq̃t) ecnitatis auida viteq; pfentis paruitate pmota. ꝓtra huiꝰ diuine auctoritat lumẽ culmẽq; ꝓtẽdat: q̃ disputationes q̃ lre q̃rũlibet phoz: q̃ leges q̃rũlibet ciuitatũ: duob⁹ istis ꝓceptis ex q̃bus xp̃s dixit totã legem ꝓsistere pphetasq; pẽdere: vllo modo poterint cõpari. Diliges dñm deũ tuũ ⁊ẽ. Tãta ei⁹ ẽ dignitas vt nulla alia sibi digne assimilari possit. A deo nãq; auctore pcessit: de deo: cũ deo: ad deũ loq̃t. ⁊ deus ipse p eã nobis q̃z loq̃t. ⁊ ita tota circa deũ ꝟsat. ⁊ a principio vsq; ad finẽ mirabilia facta dei pdicat. Utilitas illiꝰ quãta sit: doctor gẽtiũ paul⁹ ad Timot. depromit ita scribẽs Oĩs scriptura diuinit⁹ inspirata: vtilis ẽ ad docẽdũ ad arguẽdũ ad corripiẽdũ. hec nãq; pctõrib⁹ p pniaz falutis fiduciã pstat. hec iustos pseuerare suadet i via dñi. hec vitia detestat. virtutesq; extollit. hec sũmũ bonũ desiderãdũ pdicat. hec infernũ fugiẽdũ hortatur. hec deiꝫ mãdata ꝟuãda monet. hec blãdit hoib⁹. cõminat ipenitẽtib⁹. ⁊ recte viuẽtib⁹ aut post pctã ad deũ redeũtib⁹ vitã pollicetur eternã. Nõ eni fieri põt (vt dic aureũ os) vt q̃ frequẽter diuinis vacat ꝟmonib⁹. is miserã vitam agat. Euolat eni q̃primũ ⁊ supnaz petit patriã ⁊ inumeros ꝓseq̃t bonoz thesauros. Quã ꝓsolatoria vero sit hec scriptura eã legentib⁹ vas electiõis paul⁹ ad Ro. scribẽs insinuat dicens. Que cũq; scripta sũt ad nr̃az doctrinã scripta sũt. vt ꝙ patiẽtiã ⁊ ꝓsolatiõez scripturaz spem habeam⁹ Que ꝟba apli be. Chrisost. tractãs apli⁹ declarat sup Jobez ita scribẽs. Oĩnoꝺoz inq̃t sũt sarmatioz thesaur⁹ eloq̃a diuina. itaq; etsi indeuotiõez extinguere opteat. etsi ꝓcupiscẽtiã carnis refrenare. etsi pecuniaz desideriũ ꝓculcare. etsi doloꝛẽ mẽtis ⁊ corpis despicere. etsi bona volũtatẽ imponere. etsi patiẽtiã ꝓstruere. vel alias q̃slibet ꝟtutes inserere. multã q̃s hinc iueniet occasionem Quis eni aut eoz q̃ inopia lõga luctãt: aut eoz q̃ egritudie difficili detunent. vel illoz q̃ timoribus⁹ ⁊ tẽptationib⁹ deprimũt: legẽs diuinã scripturã: nõ statim multã suscipiat ꝓsolatiõez. Quãte deniq; sit necessitatis: auctor salutis xp̃s ostẽdit. q̃ i ea vitã eternã hr̃i iudeos ad eã remittens insinuat ũ dicit. Scrutamini scripturas qz vos putatis i ipis vitã eternã hr̃e. Firmissima postremo huiꝰ scripture vitas esse demõstrat. in q̃ nihil falsitatis nihil mẽdacij repit. Testis istiꝰ ẽ beatus Aug⁹ ad

Autoritas

Dignitas.

Utilitas

Delectabilitas

Necessitas.

Veritas

Ex bibliotheca Semin. Archidiœc. Posnaniensis

Vetus

Hiero. ita scribēs. Mihi videt exicios̄issime credi aliqđ i li[illegible]is sanct[illegible]ēmēd[illegible]ū. vt eos hoies per qs nob illa scripta ꝓscripta ē: aliqđ i libris suis fuisse mētitos. Et paulo post. Ego mđt solis eis scripturaꝝ libris q̄ iā canonici nūcupāt didici hūc morē honorēq; deferre. vt nullū autorē eorūdē aliq̄ errasse scribēdo firmissime credā. Sz si q̄ppiā i ill' offēdo qđ videat ꝓtrariū vitati. nihil aliud iudico q̄ vel mēdosū eē codicē: vel itpte nō assecutū eē qđ dictū ē: vel me mīme itellexisse. Ad hāc igit scptrā i q̄ sola salut scia tradita ē. oē hūanū studiū totusq; labor ꝓferēd⁹ ē. illisq; libris i q̄b⁹ tradita ē: oīs opa ipēdēda. Ut āt diuie illi⁹ scpte summaria saltē cognitio q̄dā facili⁹ hri possit: pticio eius ꝑm libroꝝ i q̄b⁹ tradit cū annotatiōe traditoris ꝑ eis huic opi anteposita ē: vt subsequēs descriptio demōstrat.

Tota sacra scriptura diuidit in duo testamēta scilicet.

Vetus testamētū Inducit legentes ad timorē ex cōcomitātia penarum. Et durat a p̄ncipio biblie vsq; ad euangelia. Et diuidit in q̄ttuor ptes. scz legalē. historialē. sapientialē et prophetalem.

Prima pars Legalis videlicz ꝓtinet in pēthateuco id ē in q̄nq; libris moysi Et dicunt legales (ōo q; in eis leges et iudicia orē dei edita ꝑmulgant. Et sunt hi videlicet.

Genesis + In quo agit de mundi t oīuz creatu raꝝ exordio. de diluuio et arca noe atq; ꝓfusione linguaꝝ De electione ppli dei t ascensu eiusdē in egyptum. Et hz ca. l.

Exodus In quo agit de decem plagis pharaonis. t exitu filioꝝ isrl de egypto. De decē p̄ceptis t iudicijs ac instructione ppli dei. De arca federis dñi t tabernaculo. altari. ac vestibus aaron. atq; de ordine et mīsterio leuitaꝝ. Et ꝓtinet ca. xxvij.

Leuiticus In quo agit de sacrificijs et ostijs offerēdis. de vna t vestibus aaron. atq; de ordine et mīsterio leuitaꝝ. Et ꝓtinet ca. xxvij.

Numeri In quo agit de numeratiōe ppli siue tribuū isrl. De ꝓphetia balaam. t mānsionib⁹ factis in heremo. Et hz ca. xxxvj.

Deutronomiū + In quo replicat ea q̄ in q̄ttuor libris ꝓrib⁹ tradita sunt. Et hz ca. xxxiiij.

Nouum testamētum inducit legentes ad amorē ex ꝑmissiōe ꝑmioꝝ. Et durat a p̄ncipio euangeliorum vsq; ad finem biblie. Et diuidit suo modo in q̄ttuor ptes. q̄ patebunt in figura sequenti.

Historialis pars videlz ꝓtinet in his libris. Qui ex eo dicūtur historiales. quia in eis historie oīum, liborꝝ explicantur.

Josue + In quo agit de trāsitu ior danis t subuersione regnoꝝ hostiliū. De introductione ppli dei in terrā ꝑmissionis. ac diuisione ipsi⁹ terre. Et hz capla. xxiiij.

Judicum + In quo agit de p̄ncipib⁹ t iudicibus filioꝝ israel. ac de victorijs t triumphis habitis ꝓtra hostes. Et hz ca. xxj.

Ruth In quo agitur ō mrīmonio ꝓtracto iter boos et ruth. ex quibus xp̄s descendit. Et hz ca. iiij.

Regum + In quo agit de regib⁹ ppli iuda et ppli israel. de edificatiōe tēpli ac prelijs cōmissis ꝓtra philisteos t alios inimicos. Jn q̄b⁹ hereticorū plia ꝓtra eccl'iam designant. Et diuidit in q̄ttuor libros. Prim⁹ hz ca. xxxj. Secūdus. xxiiij. Tertius. xxij. Quartus. xxv. Apud hebreos tñ solū duo libri reguꝝ habent. Prim⁹ vocat samuel. ꝓtinēs ꝑmū et scōm. Secūd⁹ vocat malachim. id ē. regū. cōtinens tertiū et quartum.

Paralipomenon + In que agit de his q̄ tradita sunt in q̄ttuor libris regū. t suplent multe historie illic ꝓtermisse. et explicant innumerabiles q̄stiones. Et diuiditur i duos libros. Prim⁹ hz ca. xxix. Scōs. xxxvj

Esdre In quo agit de repatiōe tēpli hierusalē. De reedificatiōe murorum hierusalē. ac numeratione et descriptione sacerdotū t leuitaꝝ populi israel. Et diuidit i q̄ttuor libros. Primus hz ca. x. Scōs scz qui est neemie hz ca. xiij. Tertius. ix. Quartus. xvj. Et hi vltimi duo libri inter apochrifos cōputant. Qui etiaz apud hebreos non habent.

Tobie + In quo agit de ipsi⁹ pbitate t virtute multiplici. atq; mīsterio archangeli raphaelis. De instructione ꝑlis t honestate matrimonij Et hz ca. xiij.

Judith In quo agit de obsidione hierlm t ppli isrl. De honestate t pbitate iudith. atc interfectione holofernis t liberatione ppli israel. Et habet ca. xvj.

Hester In quo agit de crudelitate aman t ei⁹ suspēsiōe ꝑcurata ꝑ ꝑ uidentiā t humilitatē hester. atq; exaltatiōe mardochei. et liberatione iudeoꝝ. Et hz ca. xvj.

Job + In quo agit de ipsi⁹ patientia t pfectione ac disputatiōe quā habuit cū amicis. De ꝓuidentia diuina ac corpis resurrectiōe. Et hz ca. xlij.

Machabeorū + In quo agit de plijs iter iudeos t gentē plaꝝ ac de machabeis nobilib⁹. De victorijs t triūphis atq; multis gestis septem fratrū t ꝓstantia matris eoꝝ. q̄ grauibus cruciatib⁹ sub antiocho rege multati sunt. Et diuiditur i duos libros Prim⁹ hz ca. xvj. Scōs hz ca. xv.

Noīa regum decē tribuum.

Jeroboam	Nadab
Baasa	Hela
Zamri	Amri
Achab vl' achas	Ozias
Joram	Jehu
Joachas	Joas
Jeroboam	Zacharias
Sellum	Manaen
Phaceia	Phacce
Ozee	vltimus

Noīa regum duarum tribuum

Roboam	Abia
Asa	Josaphat
Joram	Ochosias
Athalia	Joas
Amasias	Ozias
Joatham	Achaz
Ezechias	Manasses
Ammon	Josias
Joathaz	Eliachim
Jeconias q̄ et Joachim.	Sedechias

Testamentum

Sapientialis pars cõtinet in his q̃nq; libris. Et dicunt sapiẽtiales ideo. qz in eis in prudentia et vera sapientia edocemur.

Proverbia In quo agit dñe structione z disciplina incipientiũ ad timore deo. De correctiõe moz z iformatione virtutũ. Et hz ca. xxxj.

Ecclesiastes In quo agit ꝺ mũdi vanitate. z vitioz ꝓtẽptu. De ꝓfectu ãbulantiũ in via dei. Et hz ca. xij

Cantica canticoꝝ In quo agit de viri iusti ꝓfectione. ac ꝓtẽplatione anime sancte. atq; ꝓiũctiõe xp̃i et ecclesie. Et hz ca. viij.

Sapientie In quo agit de regimine ꝓlatoz. z ꝓseruatiõe iusticie atq; idoloz ꝓtemptu. De aduẽtu z passione xp̃i qui est vera sapiẽtia. Et habet ca. xix.

Ecclesiasticus In quo agit ꝺ obediẽtia subditoz. ac instructiõe bonoz moz. De nobilitate sapie z laude sctõz. Et hz ca. lj.

Gregorius sup cantica.
Sic ẽ sacra scriptura in verbis ac sensibus sicut pictura in colorib⁹ z rebus Et nimis stultus ẽ qui sic colorib⁹ picture inheret vt res q̃ picte sunt ignoret. Sic enĩ ĩra coopit spiritũ sicut palea tegit frumentum.

Ter q̃nquagenos dauid canit ordine psalmos. Versibus bis mille sexcentis sex canit ille.

Prophetalis pars videlz q̃rta veteris testamenti continet hos libros videlicet.

Psalterium + In quo agit de xp̃i diuinitate. hũanitate. passiõe. resurrectione. ascẽsione. z aduentu ad iudiciũ. De penis petõz. et beneficijs dei atq; laudibus ei⁹. Et ꝓtinet psalmos centũ quinquaginta.

Esaias In quo agit de reꝓhensione iudeoz. De aduẽtu xp̃i in carnez z eius passione. De vocatiõe gẽtium atq; regno iuda z regno israel. Et hz ca. lxvj.

Hieremias + In quo agit ꝺ visionibus hieremie z captiuatione iudeoz. atq; xp̃i passione. De plãctu z lamentatione hieremie ꝓpter ruinam hierlm. Et hz ca. lij. Et treni ca. v.

Baruch In quo agit de verbis q̃ legit captiuis in babylonia de recognitione pctõz. De ꝑdicatione reditus ꝑpli isral. z eoz q̃ futura erũt temporib⁹ vltimis. Et hz ca. vj.

Ezechiel In quo agit de visionibus ipsius. ac sceleribus iudeoz. De ruina hierlm. atq; eius repatiõe. Et hz ca. xlviij.

Daniel In quo agit de mũdi monarchia et mutationib⁹ tẽpoꝝ. atq; ptãte z eternitate regni xp̃i. Et ponitur historia susanne. De destructione bel atq; interfectiõe draconis. Et habet ca. xiiij.

Osee Loquitur de idolatria ꝑpli isral signata ꝑ mulierẽ meretricẽ. id ẽ. gentilẽ vocez osee. De inundatione pctõz z ãmonitiõe vt filij isral ad dñm ꝓuertant. Et hz ca. xiiij.

Johel + Loquit de ꝓsumptiõe terre iudeoz ꝑ erucã. bruchũ. locustam z rubiginẽ. ac inductiõe ad pniam. et de iudicio futuro. Et hz ca. iij.

Amos De scelerib⁹ iudeoz z gẽtiũ loquit. De ira dei et vindicta sup eos vẽtura. Inducit quoq; ad patriã z ꝑdicit finalẽ repationẽ. Et hz ca. ix

Abdias + De cõminatione et destructiõe edom z esau ꝓsonat. Et habet capitulũ vnũ.

Jonas De naufragio suo loquit z hoc passionẽ xp̃i ꝓfigurãs. mundũ ad pniaz reuocat. atq; sub noĩe niniue salutẽ gentiũ ꝓfigurat. Et hz ca. iiij.

Micheas Predicit samarie devastatiõez z captiuitatẽ ac ĩteritũ ꝓncipum israel. z pseudo ꝓphetaz. atq; ingratitudinem z malicĩã eozundẽ Et hz ca. vij.

Naum Loquit de ira dei et vindicta graui ꝓtra niniuen: q̃ ad ꝑdicationẽ ione pniaz egerũt de peccatis. Et postea fuerãt peccatis maioribꝰ inuoluti Et hz ca. iij.

Abacuc + Loquit de disputatione quã fecit cum deo z hoc mũdo. z quõ iusti ꝓculcãt. et ꝓsperant iniqui z ꝓphetat de passione xp̃i. Et habet capitula. iij.

Sophonias De iudicio dei cõtra gẽtes ventosas loquit. z de salute ꝑpli israel atq; restauratione hierlm Et hz ca. iij.

Aggeus Predicit reuersionem ꝑpli iudeoz z reedificationẽ tẽpli ac renouationẽ ciuitatis. atq; aduentuz xp̃i z passionẽ ei⁹. Et hz ca. ij.

Zacharias + Loquit de liberatione iudeoz z vindicta contra inimicos eoz. ac de hũilitate aduẽtus xp̃i z passionis eiusdẽ. Et hz ca. xiiij.

Malachias Loquit ꝺ abiectione ꝑpli iudeoz z sacrificioz ei⁹. et ꝺ vocatione gentiũ. Et hz ca. iiij.

Ordo. xlj. ꝓphetarũ ẽm. lxx. interpretes.	Ordo. xlj. ꝓphetarũ ẽm hebreos.
Osee	Osee
Amos	Johel
Micheas	Amos
Johel	Abdias
Abdias	Jonas
Jonas	Micheas
Naum	Naum
Abachuc	Abachuc
Sophonias	Sophonias
Aggeus	Aggeus
Zacharias	Zacharias
Malachias	Malachias

Nouum testamentum

Nouumtesta mētū ſm q vidit ezechiel q rota apparuit in medio rote. ideo iuxta moduz supza i veteri te. positū in q̄ttuoz ptes diuidit vtvelut rota apparēs i medio rote veteri testamento ꝓfozmet.

Legalis cōtinet in libzis q̄ttuoz euāgelistaꝝ. Qui sunt.

Matthеus figuratur in homine: qui circa humanitatem chriſti pncipaliter īmozat. Et scripsit euāgeliū suū in iudea hebzaice āno dñi. xxxix. Et habet ca. xxviij.

Marcus + figurat in leone q pulchze loquit de xpi resurrectione. Et scripsit euāgeliū suū in italia. āno xpi. xlij. Et hz ca. xvj.

Lucas figurat in vitulo q̄ loq̄t ō xpi sacerdotio. Et scripsit euāgeliū suū in ꝑtibus achaie. āno dñi. lij. Et habet ca. xxiij.

Johannes + figurat in aquila q̄ descpsit sacramēta diuinitatis. Et scripsit euāgeliū suū in asia. anno dñi lxxxiij. Et habet ca. xxj.

Et merito q̄ttuoz enāgelia libri legales dicunt. q̄ in eis mādata chriſti et lex euangelica ꝓmulgat. Et q̄uis q̄t tuoz sunt. vnū tn est euangelium xpi. qō tractat de xpi diuinitate. humanitate. passione. resurrectione. ascensione. et spūssancti missione. de aduentu xpi ad iudiciū atq̄ ipsius ꝙuersatione: miraculis t doctrina.

Hystorialis Continet in libzo Actuū apl̄oꝝ In quo sanctus lucas xp̄o in celū assumpto: visibilē spūssancti missionē ostēdit. atq̄ gesta apl̄oꝝ et p̄cipue pauli describit. t ifantiā nascētis eccl̄ie. Et hz ca. xxviij.

Romanos + In q̄ apl̄us reuocat eos ab errozib⁹ gentiliū t cerimonijs legis ad verā t catholicā fidem scribēs eis a corintho. Et hz ca. xvj.

Corinthios In ꝓma ipos seductos a falſis apl̄is t falſis pphis p eloquētiā. quosdā vero p obseruātiā legis iudaice. reuocat ad verā fidem et euāgelicam sapiaz. scribens eis ab epheso p timotheū discipulū suū. Et hz ca. xvj. In scda epl̄a ipos ad penitētiā ꝙuersos t emēdatos ꝓsolatur t laudat scribēs eis a troade p titū. Et habet ca. xiij.

Galathas In q̄ ipos seductos a falſis apl̄is vt i legē t circūcisionez verterēt: reuocat ad fidem veritatis. scribēs eis ab epheso. Et hz. ca. vj.

Sapientialis Cōtinet i libzis epl̄aꝝ apl̄i pauli. Et in epl̄is canonicis alioꝝ apl̄oꝝ scilz iacobi. petri. iohānis. et iude. Et merito sapiētiales dicunt. q̄ in eis in vera sapiētia q̄ desursum est edocemur.

Ephesios + qui asiani sunt illi ab apl̄o verbo veritatis accepto. pstiterunt in fide: hos collaudat apl̄s: scribens eis a roma de carcere p titū Et habet ca. vj.

Philippenses + sunt macedones: hi accepto verbo veritatis pstiterūt i fide nec receperūt falsos apl̄os. quos apl̄s collaudat scribēs eis a roma de carcere p epaphroditū. Et habet ca. iiij.

Colossenses et hi sunt asiani q̄ puēti erāt a pseudo apl̄is quos corrigit apl̄s t hortat ad fidei veritatem scribēs eis ab epheso p thichicū diaconē t onesimū accolitū. t hz ca. iiij.

Prophetalis Continet in libzo reuelationū iohis apl̄i q̄ Apocalipsis notat Jn quo agit ō reuelatiōibus factis iohanni p angelū in pathmos insula: t de tribulationib⁹ quas etiā eccl̄ia passa est in tpe p̄mitiuo. et in pūti patit. t passura sit in fine secli t p̄sertim tpe antichristi. et de p̄mijs electoꝝ i vita beata. Qui liber tot hz sacramēta quot verba. Et hz ca. xxij

Thessalonicēses Sūt macedones quos apl̄s i p̄ma epl̄a collaudat q̄ verbo veritatis accepto: cū p̄secutionē paterent a ciuib⁹ suis. pstiterūt in fide. scribēs eis ab athenis. Et hz ca. v. Jn scda instruit eos ō tpib⁹ nouissimis. de aduētu. psecutiōe t falla cijs antichristi. ac ei⁹ eiectiōe t ruina Et hz ca. iij.

Timotheum + Jn p̄ma īstruit ip̄m de ordinatiōe epi⁹ et diaconij t oīs eccl̄iastice disciplīe scribēs ei a laodicia p thichicū diaconē Et hz capitula. vj. Jn scda epl̄a hortat ip̄m ad coronā martyrij: t informat eū de oī regula catholice veritatis: t q̄ō futurū sit nouissimis tpib⁹. t de sua passione scribēs ei a roma. Et hz ca. iiij

Titum Jnstruit ō pstitutōe p̄sbyterij. t de ꝙuersatiōe spūali t hereticis vitandis scribēs ei a nicopoli. Et hz ca. iij.

Philemonez Cōmēdat deū de t charitate in sctōs. t rogat eū vt indulgeat onesymo seruo suo. et ip̄m benigne suscipiat scribēs ei p eundē a roma de carcere. Et hz ca. vnum

Hebreos + Jn q̄ apl̄s defectū et euacuationē legis mosaice. t pfectionē legis euangelice ostendit. t q̄ xp̄s sit ver⁹ deus t hō dei et hoīuz mediator. Et hz ca. xiij.

Jacobi Epl̄a canonica i q̄ īstruit clerū de cultura celestiū p̄ceptoꝝ t regula catholice obſuantie. de inuicte patientie maiestate. t de reuelatione plurimoꝝ. t de mēdatio mgr̄oꝝ. Et hz ca. v.

Petri + Epl̄a canonica p̄ma i q̄ gr̄as agit deo q̄ misericorditer p passionē filij sui gen⁹ hūmanum saluauit Et hz ca. v. Jn scda vero docet ō misterio t pfectione virtutū. de veritate pphetie t falſis pphis t peccatoribus vitādis. Et hz ca. iij.

Johannis Canonice epl̄e tres Jn p̄ma testificat de verbo veritatis et vite: et ei⁹ purissima luce atq̄ dñm iesum eē aduocatū nr̄m. Et hz ca. v. Jn scda mīez t filios commēdat. ad charitatē hortat: t monet vt hereticos deuitēt. Et hz ca. j. Jn tertia gaium pietatis causa extollit quā exercebat in pegrinos. atq̄ vt in ipsa pietate pmaneat exhortat. Et hz ca. j.

Jude Canonica epl̄a in q̄ oēs de salute ꝓpria sollicite monet: ō altercatione michaelis cū sathana. detestat quoq̄ hereticoꝝ vitaz. Et hz ca. j.

Biblia lat. [Basel] u. Kessler, 9 X 1487. 2° HC 3100 : Gw 4262 IBP 1024
inv B 26. spmwerdy 6 bll. 1 k. a2.
1403113 M